

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра оториноларингології

**Силабус навчальної дисципліни
«Клінічна імунологія та алергологія»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3,0 кредити ЄКТС
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра оториноларингології База КНП «ООКЛ» ООР, вул. Академіка Заболотного, 32, 9 поверх База Університетської клініки, вул. Тіниста, 8, підвальне приміщення
Викладач (-і)	Пухлік Сергій Михайлович, д.мед.н, професор, завідувач кафедри Євчев Федір Дмитрович, д.мед.н, професор Доценти: к.мед.н. Богданов Кирило Георгійович, к.мед.н. Тітаренко Ольга Валентинівна Асистенти: к.мед.н. Тагунова Ірина Кимівна, к.мед.н. Чернишева Інна Едуардівна, к.мед.н. Дедикова Ірина Володимирівна, к.мед.н. Добронравова Ірина Володимирівна, к.мед.н. Щелкунов Анатолій Петрович, к.мед.н. Андрєєв Олександр Вікторович, к.мед.н. , Колесніченко Володимир Володимирович, Євчева Ангеліна Федорівна, Щелкунов Олександр Анатолійович, Суворкіна Аліса Олександрівна
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Тітаренко Ольга Валентинівна, завуч кафедри 096-531-71-33, (048) 736-22-30, Дедикова Ірина Володимирівна 095-194-41-23, (048) 750-54-72, Сергієнко Валентина Петрівна, старший лаборант кафедри 098-454-38-80, (048) 736-22-30 Е-mail: olga.titarenko@onmedu.edu.ua , otit3333@gmail.com Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожної середи, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн- консультації: з 16.00 до 18.00 кожної середи, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Telegram, Viber (через створені у них групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – методи дослідження верхніх дихальних шляхів та вуха, діагностика та лікування станів лімфоепітеліального кільця, як периферичного органу імунної системи, етіологія, патогенез, загальна та специфічна діагностика алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха, методи лікування та реабілітації.

Мета дисципліни: набуття здобувачем додаткових знань та оволодіння професійними

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра оториноларингології

компетентностями та навичками спостереження та ведення хворих зімунологічної та алергічною патологією верхніх дихальних шляхів та вуха; навичками комунікації з врахуванням особливостей спілкування медичної сестри зі здоровою та хворою людиною.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Формування вмінь та навичок комунікації з хворими на алергічну патологію верхніх дихальних шляхів та вуха.
2. Формування вмінь та навичок комунікації з хворим при імунологічних станах та коморбідної імунологічної патології при захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.
3. Удосконалення навичок інструментальних досліджень при алергічних та імунологічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.
4. Опанування діагностичних процесів, реабілітації, ведення, лікування та профілактики при імунологічних та алергічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

сучасні концепції вітчизняної і зарубіжної теоретичної і практичної оториноларингології, імунології та алергології; класифікацію, клінічні прояви, ускладнення імунологічних та алергічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха; заходи проведення консервативного та специфічного лікування алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха; хірургічного лікування невідкладних станів при алергічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха; загальні питання імунології, загальні питання алергології, особливості специфічного алергологічного обстеження хворого з алергічними захворюваннями верхніх дихальних шляхів та вуха; особливості структури медичної карти хворого на імунологічні та алергічні захворювання верхніх дихальних шляхів та вуха.

Вміти: проводити підготовку до дослідження хворого з імунологічною та алергологічною патологією верхніх дихальних шляхів та вуха; виконувати діагностичні методики та надавати першу медичну допомогу при імунологічних та алергічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха; вибрати тактику ведення хворого на імунологічні захворювання при хворобах верхніх дихальних шляхів та вуха в залежності від ступеня тяжкості алергічного стану і коморбідних станів, проводити між ними диференційну діагностику; надання першої медичної допомоги при виникненні ускладнень при захворюваннях носа, горла та уха з імунологічною коморбідністю; оформлення та інтерпретація медичної документації хворих на імунологічні та алергічні захворювання верхніх дихальних шляхів та вуха.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладена у формі практичних занять; організації самостійної роботи студентів.

Методи навчання:

Практичні заняття: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, огляд пацієнта, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.

Самостійна робота: передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

Зміст навчальної дисципліни

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра оториноларингології

Тема 1. Структура і функціонування імунної системи у віковому аспекті.

Центральні та периферійні органи імунної системи. Анатомія, фізіологія та методи дослідження лімфо-епітеліального кільця глотки. Органи імунної системи. Імунокомпетентні клітини. Цитокіни. Імуноглобуліни. Імунна система дитини. Критичні періоди імунітету дитини. Імунологічні порушення при старінні.

Тема 2. Неспецифічний та специфічний імунітет.

Бар'єри і фізіологічні чинники. Завершений та незавершений фагоцитоз. Етапи формування імунної відповіді. Гуморальна імунна відповідь. Клітинна (клітинно-опосередкована) імунна відповідь. Механізми підтримки антигенного гомеостазу.

Тема 3. Імунологічні методи досліджень. Імунний статус.

Імунологічний анамнез та клінічне дослідження. Типові клінічні прояви імунопатологічних синдромів. Дослідження факторів природної резистентності організму. Визначення показників фагоцитозу. Імунологічні тести, які характеризують клітинний імунітет (Т-ланка). Імунологічні тести, які характеризують гуморальний імунітет (В-ланка). Методи виявлення антитіл та антигенів. Лабораторна діагностика алергічних захворювань *in vitro*. Імунно-лабораторне обстеження. Імунограма та її інтерпретація.

Тема 4. Імунне запалення та інфекційні захворювання. Імунопрофілактика.

Особливості імунітету при бактеріальних інфекціях. Імунна відповідь при інвазії внутрішньоклітинних мікроорганізмів. Особливості імунітету при вірусних інфекціях. Особливості імунітету при первинно-хронічних бактеріальних інфекціях. Особливості імунітету при грибкових інфекціях. Особливості імунітету при протозойних інфекціях та глістних інвазіях. Календар профілактичних щеплень. Протівірусні вакцини. Поствакцинальні реакції та ускладнення.

Тема 5. Поняття автоімунних захворювань. Оториноларингологічні прояви автоімунних захворювань.

Ділення за поширенністю. Імунологічна діагностика автоімунних захворювань. Класифікація автоімунних захворювань. Рекурентний тонзиліт та ревматоїдний артрит. Синдром Шегрена. Грануломатоз Вегенера. Хвороба Кавасакі. Хвороба Бехчета. Рецидивуючий поліхондрит.

Тема 6. Механізми розвитку алергічних реакцій. Типи алергічних реакцій.

Медіатори алергії. Алергени та фактори, що сприяють розвитку алергії. Зміна структури інфекційної захворюваності. Спадкові фактори. Середовищні фактори. Полютанти. Стадії алергічної реакції. Типи реакцій гіперчутливості. Імуноглобуліни. Імунні комплекси. Цитокіни. Біохімічні медіатори, які викликають функціональні порушення та клінічні прояви алергії верхніх дихальних шляхів та вуха. Ендоалергени та екзоалергени. Неінфекційні алергени: пилкові, побутові, харчові, епідермальні, інсектні, лікарські, промислові. Інфекційні алергени: бактеріальні, вірусні, грибкові, алергени гельмінтів. Етапи реалізації генетичної схильності. Фактори навколишнього середовища.

Тема 7. Семіотика, загальна лабораторна та специфічна алергодіагностика

алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха. Збір алергологічного анамнезу. Клініко-лабораторне дослідження. Шкірні алергологічні проби: нашкірні, скарифікаційні, прик-тест, внутрішньошкірні. Показання та протипоказання до шкірних проб. Провокаційні тести: назальний, інгаляційний, під'язиковий, елімінаційний, лейкоцитопенічний. Імуно-

лабораторне обстеження: радіоалергосорбентний, імуноферментний аналіз для визначення специфічного імуноглобуліну Е, молекулярний ALEXтест.

Тема 8. Елімінація алергенів. Фармакотерапія алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха. Усунення контакту з причинними алергенами. Гігієна навколишнього середовища, оселі та пацієнта. Освіта пацієнта. Планування відпочинку. Використання акарицидів. Носовий душ. Групи протиалергічних лікарських засобів. Механізми дії. Місцеві та системні протиалергічні засоби. Побічні дії. Ступеневий підхід фармакотерапії. Вибір тактики лікування в залежності від симптомів, ступеню тяжкості, коморбідних станів та ускладнень алергічного захворювання. Комбінована фармакотерапія.

Тема 9. Специфічна імунотерапія алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха. Механізми дії специфічної імунотерапії. Способи використання. Показання. Обмеження та протипоказання. Предсезонна, сезонна, цілорічна СІТ. Методи та умови прискореної СІТ. Способи введення лікувальних алергенів. Загальні та місцеві побочні реакції. Очікувані результати та їх контроль.

Тема 10. Шкірні прояви алергії. Кропив'янка. Атопічний дерматит шкіри зовнішнього слухового проходу. Класифікація кропив'янки. Етіопатогенетичні форми кропив'янки. Особливості лікування кропив'янки в залежності від етіопатогенетичної форми. Клініко-патогенетичні варіанти атопічного дерматиту шкіри зовнішнього слухового проходу. Тригерні чинники. Гістамінолібератори. Обов'язкові та додаткові діагностичні критерії. Лабораторні тести. Диференційна діагностика з шкірними проявами інфекції, хворобами імунної системи, метаболічними порушеннями, синдромами, які подібні дерматозам. Поетапне лікування. Правила догляду за шкірою зовнішнього слухового проходу. Профілактика загострень.

Тема 11. Алергічний риніт. Класифікація. Ускладнення. Лікування та фармакологічний контроль. Причини інтермітуючого та персистуючого алергічного риніту. Механізм розвитку та стадії. Класифікація за типом реакції, за морфологічними змінами, за клінічним перебігом, за тривалості експозиції алергену, залежно від симптомів і ступеня тяжкості. Клінічні симптоми та функціональні порушення в залежності від біохімічного медіатора. Типові симптоми. Діагностичні критерії. Алергодіагностика. Диференційна діагностика між сезонним та цілорічним алергічним ринітом. Диференційна діагностика між алергічним, інфекційним та вазомоторним ринітом. Ускладнення: неспецифічна полісенсibilізація, поліалергія, поліпозний риносинусит, бронхіальна астма. Елімінаційні заходи. Принципи фармакотерапії. Алергенспецифічна терапія. Перспективи лікування.

Тема 12. Алергічний назофарингіт. Секреторний отит. Етапи та механізм розвитку алергічного назофарингіту. Сучасний діагностичний алгоритм. Ендоскопічні ознаки. Елімінаційні заходи. Ступінчасте застосування патогенетично зумовленої фармакотерапії. Вікові особливості специфічної алергодіагностики та імунотерапії алергічного назофарингіту. Патофізіологія та клінічний перебіг секреторного отиту. Критерії діагностики. Консервативні способи лікування секреторного отиту на тлі алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів. Хірургічне лакування секреторного отиту. Прогноз.

Тема 13. Хронічний риносинусит з поліпами. Аспіринова тріада. Багатофакторна, алергічна, інфекційно-алергічна, аутоімунна теорії етіопатогенезу поліпозного риносинуситу. Системні, рецидивуючі генетично зумовлені поліпи, хронічний поліпозно-гнійний

риносинусит (нейтрофільні поліпи), локальна патологія в остеомеатальному комплексі (антрохоанальний поліп), хронічний інфекційно-алергічний риносинусит, аспірин-індуковані поліпи носа. Набряковий еозинофільний поліп носа. Фіброзно-запальний поліп. Залозистий поліп. Поліп з атиповою стромою. Класифікація Штаммбергера. Обовязкові і додаткові методи діагностики поліпозного риносинусита. Медикаментозне та хірургічне лікування. Теорія патогенезу. Прояви та клінічний перебіг. Ознаки та постановка діагнозу. Особливості дієти та фармакологічного контролю. Десенсибілізація аспірином. Показання до хірургічного лікування. Прогноз.

Тема 14. Псевдоалергічні стани в ЛОР практиці. Ангіоневротичний набряк гортані.

Синдром низької толерантності до гістаміну. Причини зниження активності діаміноксидази. Клінічні прояви. Диференційний діагноз. Особливості дієти. Лікування. Механізми сенсибілізації при паразитарних інфекціях. Клінічні прояви паразитарної сенсибілізації верхніх дихальних шляхів. Диференційний діагноз. Тактика лікування. Етіопатогенез набряку Квінке гортані. Причини. Діагностичні критерії. Стадії стенозу гортані. Набутий та спадковий брадикінін-індукований ангіоневротичний набряк гортані. Типиспадкового брадикінін-індукованого ангіоневротичного набряку гортані. Особливості діагностики та перебігу. Короткотривала профілактика. Довготривала профілактика. Невідкладна допомога. Медикаментозне дестенозування. Лікувальна тактика 3 та 4 стадії стенозу у сучасному аспекті. Конікотомія. Кріконікотомія. Трахеостомія.

Тема 15. Алергія на ліки в оториноларингології. Синдром Лайєлла. Анафілактичний шок. Класифікація побічних ефектів дії лікарських засобів. Етапи розвитку медикаментозної алергії. Поняття метаболічної біотрансформації препаратів. Фактори ризику медикаментозної алергії. Клінічна класифікація алергійних реакцій на лікарські засоби. Діагностика медикаментозної алергії. Профілактика медикаментозної алергії. Синдром Лайєлла: клінічна картина, диференційний діагноз, лікування. Патофізіологічні механізми анафілактичного шоку. Механізми дегрануляції базофілів. Клінічна картина анафілактичного шоку. Лікування.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Наказ МОЗ України №916 від 30.12 2015 року «Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги медикаментозна алергія, включаючи анафілаксію».
2. «Алергічний риніт». Клінічна настанова рекомендована для впровадження в Україні розширеною нарадою державних експертів від 30 листопада 2017р. затверджена на розширеній нараді державних експертів у відповідності до Наказу МОЗ України №1422 від 29.12.2016 р. та Наказу МОЗ України №302 від 21.03.2017.
3. Пухлик Б.М. Поллиноз. – Вінниця, 2017. – 59 с.
4. Алергічний риніт. Практикум лікаря. Школа доказової медицини. За редакцією д.мед.н., професора Поповича В.І. – Київ. – 2020. – 47с.
5. Посібник до практичних занять з оториноларингології для викладання за кредитно-модульною системою: Навчальний посібник. / Мітін Ю.В., Науменко О.М., Дєєва Ю.В., Шевчук Ю.В., Островська О.О. К.: ВСВ «Медицина», 2015. 136 с.
6. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дієва Ю.В. Оториноларингологія. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 460 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра оториноларингології

Додаткова:

1. Лекції з клінічної імунології та алергології для практичних лікарів (цикл лекцій - частина друга). – Львів. – 2014. – 622 с.
2. Безшапочний С.Б., Лобурець В.В. Сучасні аспекти риносинуситів // Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія. – 2007. -№6. – С.43 – 48.
3. Диференційна діагностика алергії і псевдоалергії. Тактика Лікування: метод рекомендації / укл. В.Є. Казмірчук, Д.В. Плахотна. – К., 2004. – 21 с.
4. Гасвський В.Ю. Клінічні та морфофункціональні особливості хворих на хронічний поліпозний риносинусит з рецидивуючим перебігом. – Львів, 2009. – 64 с
5. Герич О.М., Попович В.І., Рижик В.М. та ін. Комп'ютерно-томографічна динамічна оцінка ефективності лікування хворих на хронічний поліпозний риносинусит // Ринологія. – 2012. - №1. – С. 30-34.
6. Лупир А.В. Клініко-епідеміологічна характеристика контингенту обстежених хворих на поліпозний риносинусит // Журнал вушних, носових, і горлових хвороб. – 2011. - №5. – С. 8-16.
7. Ласиця О.Л., Ласиця Т.С., Недельська С.М. Алергологія дитячого віку: навчально-методичний посібник. – К.:Книга плюс, 2004. – 368 с.
8. Науменко О.М., Терещенко В.П., Ющенко В.П., Морфологічні аспекти лікування поліпозного риносинуситу // Здоров'я України (Пульмонологія. Алергологія, Риноларингологія: мед.газета). – 2012. - №2. – С. 52-53
9. Пухлік С.М. Поліпозний риносинусит // Клінічна Імунологія. Алергологія. Інфектологія. - 2010. - №3. – С. 5-10.
10. Пухлік С.М. Аналіз протирецидивного лікування хворих на алергічні риніти, які ускладнюються поліпозним риносинуситом /С. М. Пухлік, В. В. Колесніченко, І.В. Дєдікова // Оториноларингологія. - Київ, 2019. - № 1-с (2).- С.83-84.
11. Науменко О.М., Васильєв В.М., Дєєва Ю.В., Безшапочний С.Б. Невідкладна допомога в оториноларингології: навчальний посібник // Всеукраїнское специализированное издательство «Медицина». – 2017. – 144с.
12. Бабінець Л.С, Бездітко П.А., Пухлік С.М. та ін Сімейна медицина: у 3 кн.:підручник. Кн.3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики. – к., 2017. – 680 с.
13. Y.Mitin, Y.Deyeva, Y.Gomza, V. Didkovskyietc. Otorhinolaryngology// Medicine, 2018. – 264p.
14. PukhlikS.M., TitarenkoO.V. Otorhinolaryngology// Odessa, 2011. – 172 p.
15. 14. S.N.Kumar. Clinical Cases In Otolaryngology// Paperback, 2016. – 260p.
16. 15. R.Pasha, J.S.Golub. Otolaryngology-Head and Neck Surgery : Clinical Reference Guid// Paperback, 2017. - 800 p.
17. 17. A.Al-Qahtani, H.Haidar, A.Larem. Textbook of Clinical Otolaryngology// Hardback, 2020. - 1155 p.
18. 18. Z.Mu, J.Fang. Practical Otorhinolaryngology, Head and Neck Surgery: Diagnosis and Treatment// Hardback, 2020. - 314 p.
19. 19. P.W.Flint, B.H.Haughey, V.J.Lund, K.T.Robbins, J.R.Thomas, M.M.Lesperance, H.W.Francis. Cummings Otolaryngology: Head and Neck Surgery, 3-Volume Set// Format Hardback, 2020. - 3568 p.
20. 20. Finkelman F.D., Khodun M.V., Streit R. Ige-independent systemic human anaphylaxis. J Allergy Clin Immunol. (2016) 137:1674–80.
21. Eguiluz-Gracia I., Testera-Montes A., Gonzalez M., Perez-Sanchez N., Arisa A., Salas M. et al. Safety and reproducibility of nasal allergen provocation. Allergy. (2019) 74:1125–34. doi: 10.1111/vse.13728
22. Jutel M., Agache I., Bonyny S., Berks A.V. , Calderon M., Canonica W, et al. International

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра оториноларингології

consensus on immunotherapy with allergens II: mechanisms, standardization and pharmacoconomics. J Allergy Clin Immunol 2016; 137: 358 – 368.

23. Bousquet J, Heinzerling L, Bachert C, Papadopoulos NG, Bousquet PJ, Burney PG, et al. A practical guide to skin prick tests for allergies to aeroallergens. Allergy. (2012) 67:18–24. doi: 10.1111/j.1398-9995.2011.02728.x

24. Fokkens WJ, Lund VJ, Hopkins C, Hellings PW, Kern R, Reitsma S. European position on rhinosinusitis and nasal polyps. Rhinology. (2020) 58 (Suppl. S29): 1–464. doi: 10.4193/Rhin20.600

25. EPOS 2020 https://epos2020.com/Documents/Epos2020_UA.pdf

Інформаційні ресурси:

1. <http://moz.gov.ua>– Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / AmericanMedicalAssociation
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk>– Британська медична асоціація
6. www.gmc-uk.org- General Medical Council (GMC)
7. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи студентів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра оториноларингології

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра оториноларингології

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.